

MUHAMMED'İN CİNSEL HAYATI

Muhammed'in Şehveti ve "Tanrı"sı

Karlarından Aişe, Muhammed'e şöyle diyor:

- "Ma era (ura) rabbeke illa yüsariu hevake." (1)

Nedir bu sözün Türkçesi?

İşte dini çevrelerden üç çeviri:

- "Vallahi Rabbinin, senin arzunu hemen yerine getirdiğini görüyorum." (2)

- "Rabbin şüphesiz senin dilek ve arzunu geciktirmeden derhal gerçekleştirir." (3)

- "Rabbin Teala (kadınlarının değil) ancak senin arzunun tahakkukuna müsaarat ediyor." (4)

Aişe'nin sözü dilimize şöyle de çevrilebilir:

"Bakıyorum da, senin Efendi Tanrı'n (Rabb), yalnızca senin şeyinin keyfini (hevanı) yerine getirmek için koşuyor."

Hadiste, "Efendi Tanrı'nın, yalnızca Muhammed'in "heva"sı için koştuğu belirtiliyor açıkça.

"Heva": İnsanın "arzusu, isteği". Ama buradaki herhangi bir "arzu, istek" değil; "cinsel istek"tir. Bir başka deyişle; "İnsanın şeyinin keyfi". Çünkü buradaki konu, cinsel isteğin üzerinde durulduğu bir konu. Ayrıca, "heva" söylendiğinde ilkin bu kavramda kullanılır. Rağıb da, "heva" için, "Meylun'nefsi ile'eş-şehve-ti" diyor. (5)

Yani "nefsin şehvete eğilimi".

Rağıb, aynı yerde, "heva"nın "şehvete eğilimli olan nefsin kendisi için de söylenebileceğini" belirtiyor.

Aişe Neden Böyle Diyor?

Muhammed'in çok karısı var. 1, 2, 3, 4, 5... Böyle gidiyor. Yaşlanmış olan Sevede Bint Zem'a'nın dışında hepsi genç, hepsi güzel. Ve hepsi de cinsel istekli. "Adalet" olsun diye, Muhammed'in bunlarla cinsel birleşmesi "sıra"ya konmuştur. Sevede'nin dışında kimse, sırasını başkasına kaptırmak istemiyor. İşte bu böyleyken, "ayet" geliyor; durumu değiştiriyor:

Muhammed'in "Heva"sı, "Adalet"in Önüne Geçiyor

Muhammed'in kadın seçimi, cinsel alandaki isteği, hadisteki sözcüğüyle "heva"sı, "adalet"e baskın geliyor ve "sıra", Muhammed'in isteği doğrultusunda, "ayet"le bozuluyor.

Buhari ve Müslim'in "e's-Sahih"lerinin de içinde bulunduğu hadis kaynaklarına göre ayet, Ahzab suresi'nin 51. ayeti. Ve şu anlamdaki sözle başlıyor:

- "(Ey Muhammed!) Onlardan (yani karılarından) dilediğini geriye bırakır, dilediğini öne alabilirsin..."
Ne demek bu?

Hadis ve yorumlara göre şu demek:

- "Ey Muhammed! Artık nöbet, sıra zorunlu değil senin için. Nöbeti, sırası gelse bile, dilediğin karınla cinsel birleşmeyi erteleyebilir, ondan önce dilediğin karınla yatabilirsin." (6)

Kamil Miras da, Diyanet'in yayınlarından olan Tecrid'de, Ahzab suresi'nin ayetleriyle ilgili tefsirlere ilişkin hadislerle başlarken bu ayetin başındaki sözlere şu anlamı veriyor:

- "Aziz Peygamberim! Aile muaşeretinde kadınlarından dilediğinin nevbetini (nöbetini) geriye bırakabilirsin, dilediğini de yanına alırsın. Aralarında nevbete mecbur değilsin. Geri bıraktığından yanına almak istediğin olursa, onu almakta da sana bir günah yoktur..."

Sözün özü:

- "Kuran'ın "Efendi Tanrı"sı (Rabb), Muhammed'in, karılarıyla olan "cinsel ilişki düzeni"ndeki işini kolaylaştırıyor. İlişkiyi "sıraya koyma (nöbet)" zorunluluğunu kaldırıyor. "Heva"sının seçiminde özgür olsun diye onu serbest bırakıyor. "Hangi karınla ne zaman yatmak istersen, özgürsün, yatabilirsin!" diyor.

İşte bunun üzerine, Aişe dayanamayıp o sözü söylüyor:

- “Görüyorum ki senin Efendi Tanrı’n, senin şeyinin keyfini...”

Aişe, bu durumu daha sonra, Ahzab’ın 51. ayeti gelince anladığını; 50.ayet geldiğindeyse bunu pek anlayamadığını ve o nedenle, 50. ayette “Peygamber’e kendini (hem de mehirsiz olarak) verebilecek kadın”dan söz edilince şu tepkiyi gösterdiğini belirtiyor:

- “Olacak şey mi? Bir kadın utanmaz mı ki, kendini bir erkeğe armağan etsin?” (7)

Muhammed’in “Şehvet”inin Önemi

50. ayette, “Muhammed’e helal” olan kadınlar sayılıyor. Diyanet’in resmi çevirisindeki anlamıyla ayette şöyle deniyor:

- “Ey Peygamber! Mehirlere verdiğin eşlerini (karılarını), Allah’ın sana ganimet olarak verdiği cariyele, seninle beraber hicret eden amcanın kızlarını, halalarının kızlarını, dayının kızlarını, teyzelerinin kızlarını ve Peygamber nikâhlamayı dilediğin takdirde -müminlerden ayrı, sırf sana mahsus olmak üzere- kendisinin mehrini Peygamber’e hibe eden mümin kadını almanı helal kılmışızdır. Bir zorluğa uğramaman için, müminlerin eşleri ve cariyele hakkında onların üzerine neyi farz kılmış olduğumuzu bildirmiştik. Allah bağışlayandır, merhamet edendir.”

Bu çeviride, ayetteki sözlerin tam karşılığı olmayan kesimler var. Yani çeviri biraz yorumlu. Örneğin: Ayette, herhangi bir kadının Peygamber’e “mehrini” değil; kendini armağan etmesinden söz ediliyor. Ayetin sonuna da karışık bir anlam verildiği görülüyor. Böyle karışık anlam verilerek bir şeyler kurtarılmak istenmiş olsa gerek.

Ayetin sonunu şöyle çevirmek daha doğru olabilir:

- “İnanırlara, karıları ve sağ elleriyle sahip oldukları (cariyele) konusunda neler gerekli kıldığımızı kuşkusuz bildik. (Sana helal olan kadınlar konusunda anlattıklarımız da), sana bir güçlük olmasın diyedir. Tanrı bağışlayan ve acıyandır.”

“...Sana bir güçlük olmasın diyedir” anlamındaki sözler üzerinde duran F.Razi’nin yorumuna göre, burada demek istenen şudur:

- “...Kadınlar konusunda sana ayrıcalık verdi ki, daha geniş, daha kolay bir konumda olasın da, gönlünü uğraştıracak bir şey kalmamasın artık. Kadın konusunda sorunun kalmasın da Cebrail, boşalmış olan gönlüne indirsın ayetleri.” (8)

F.Razi’nin yorumuna göre Muhammed’e kadın konusunda öylesine bir ayrıcalık sağlanmıştı ki, o bir kadını görüp de o kadına gönlü düştüğünde, kocasının o kadını boşaması şarttı. Neden ki ilk sıralarda vahiy alma yönünden peygamberlerin işi kolay değildir. Vahiy almaya alışınca dek bu böyle sürer. İşte Peygamber’e kadın konusundaki ayrıcalık bu sraya rastlar. Peygamber vahye alışınca, artık gözünün ilişip gönlünün düştüğü her kadını, kocasının boşaması ve Peygamber’e vermesi gerekmemiştir.” (9)

Yani açıkçası:

“Efendi Tanrı”sı Muhammed’in “şehvet”ini doyurmasını, kadınlara iyice doyup vahiy işlerine kendini yeterince vermesini istemiştir. İstemiş ki, Peygamber’i vahiyle uğraşırken bir de kadın sorunu olmasın. Kadın konusunda gösterdiği kolaylıklar, hep bu amaca yönelik. F.Razi’nin yorumu böyle özetlenebilir.

Bundan da anlaşılıyor ki, Muhammed’in “şehvet”i, bir başka deyişle, “şeyinin keyfi (hevası)” son derece önemliydi.

52. ayetin, “cariye” konusunda değilse bile, “karı” konusunda bir “sınır” getirmiş gibi bir anlatımı göze çarpar. Bu ayetin, yine Diyanet çevirisindeki anlamı şöyle:

Muhammed’in Karı Sayısına Konan Sınır

- “Ey Muhammed! Bundan sonra, sana hiçbir kadın, cariyele bir yana, güzellikleri ne kadar hoşuna giderse gitsin; hiçbirini başka bir eşle değiştirmen helal değildir. Allah her şeyi gözetmektedir.”

Bu ayetin bir “sınır” koyduğu, bu sınırlama nedeniyle, Muhammed’in artık o zamanki karılarından başka bir karı alamayacağını hükme bağladığı belirtilir. (10)

Muhammed'in Karı Sayısındaki Sınır Kalkıyor

Bu ayetteki "sınırlama"nın, 50. ayette kaldırıldığı, 52. ayetin, aslında 50.ayetten önce olduğu da savunulur. (11)

Tefsirlerin de yer verdiği bir hadis, İslam dünyasında sağlam kabul edilen kitaplarda da yer alıyor. Hadise göre, Aişe şöyle bir açıklama yapıyor:

- "Peygamber, kendisine kadınlar (sınırsız olarak) helal kılınmadan ölmedi." (12)

Karılar İçinde Ayrıcalıklı Olanlar

Muhammed, kimi karılarını daha çok severdi. Kimini de daha çok tutardı. En çok tuttuğu karılarının başında Aişe geliyordu. Ebubekir'in kızıydı, o nedenle de etkindi. Zaman zaman Muhammed'e kafa tutar gibi durumları bile olabiliyordu. Zeki de olduğu için, birtakım ayrıcalıklar sağlayabilmişti. Muhammed'in cinsel ilişkilerindeki "sıra düzeni" bozulunca, karılar içinde en çok yararlanan o olmuştu. Boşanmasın diye Muhammed'in hoşnutluğunu kazanmak isteyen yaşlı ortağı Sevde Bint Zem'a'nın "gün"ünü (Muhammed'le yatma sırasını) almıştı. (Tecrid'deki 701 no.le hadisin "İzah" bölümüne bkz.) Başka "kuma"ların gününde de Muhammed'le yatabilirdi, Muhammed istediğinde. Kendi günündeyse, başkasına vermezdi. Muhammed'in canı başka kadınla yatmak istese bile vermezdi gününü, sırasını.

Aişe: "Günümü Kimseye Vermem!"

Aişe'nin anlattığına göre: Muhammed'e, herhangi bir karısının gününü, sırasını gözetmeksizin; dilediği karısıyla dilediği zaman yatma özgürlüğü veren "ayet", yani Ahzab Suresi'nin 51. ayeti geldikten sonra da, Muhammed "Aişe'nin günü"nde başka kadınla yatmak istediğinde Aişe'den "izin" alma gereği duyardı. İzin isterdi; ama Aişe geri çevirirdi:

- "Eğer izin verme, vermeme yetkim varsa vermek istemiyorum. Tanrı Elçisi! Bilesin ki hiçbir kimseyi sana (seninle yatmaya) yeğ tutmam." (13)

Kısacası, şunu demek istemişti Aişe:

- "Gerçekten izin verme ya da vermeme yetkim var mı? Öyleyse vermiyorum. Seninle yatmak, herşeyin üstünde gelir bana."

"Hadis"ten anlaşıldığına göre, Aişe'nin bu karşı koyuşuna Muhammed artık ses çıkarmamış; "Ayete var. Ayet bana istediğim zaman dilediğim karıyla yatma yetkisini vermiştir." dememiş ya da diyememişti.

Muhammed'in Karıları Arasında "Hizip"leşme

Bir hadisin Türkçesi:

- "Peygamber'in karıları, iki "hizb"e ayrılmıştı: Bir kesimde Aişe, Hafsa, Safiyye ve Sevde vardı. Öbür kesimdeyse Ümmü Seleme ve Peygamber'in öteki karıları. Müslümanlar, Peygamber'in Aişe'ye olan sevgisini biliyorlar; o nedenle de Peygamber'e bir armağanda bulunmak isteyen biri olduğunda armağanını sunmayı geciktirir; Peygamber Aişe'nin odasına (cinsel ilişki günü için) gittiğinde sunardı Peygamber'e."

Karılar: "Adalet İsteriz!"

Bunu üzerine, Ümmü Seleme "hizb"i söylenmeye başlandı. Bu kesimden olan kadınlar gidip (önderleri durumunda olan) Ümmü Seleme'yle konuştular:

- Ümmü Seleme! Peygamber'e söyle. Herkesle konuşsun; Peygambere kim bir armağan vermek isterse, Peygamber'in hangi karısının yanında bulunduğuna bakmaksızın armağanını sunmasını duyursun.

Muhammed Aldırmıyor:

Ümmü Seleme, karıların dediklerini Peygamber'e söyledi. Ama Peygamber bir şey söylemedi. Karılar gelip Ümmü Seleme'ye sordular:

- Ne dedi peygamber?
- Bana bir şey demedi.
- Öyleyse bir kez daha söyle ona!

Ümmü Seleme, kendi gününde (ilişki için) geldiğinde Peygamber'e yine söyledi (karıların dediklerini). Ne var ki Peygamber ona yine bir şey söylemedi. Kadınlar sorunca yine "Peygamber bana bir şey söylemedi!" dedi. Kadınlar da, "Sana karşılık verinceye dek söyle ona söylediklerimizi!" dediler. Peygamber cinsel ilişki için dönüp geldiğinde, Ümmü Seleme ona kadınların dediklerini yine anlattı. Bu kez Peygamber konuştu:

Muhammed: "Bana Vahiy, Yalnızca Aişe'nin Gününde Geliyor!"

- "Aişe konusunda beni üzme! Bil ki, hiçbir kadın koynumdayken bana vahiy gelmez de, yalnızca o koynumda bulunduğu sırada bana vahiy gelir."

Bunun üzerine Ümmü Seleme şöyle dedi:

- "Ey Tanrı Elçisi! Seni üzdüğüm için Tanrı'ya sığınıp tevbe ediyorum!"

Karılar, Muhammed'in kızı Fatıma'yı araya koyuyorlar:

Aynı kadınlar sonra Peygamber'in kızı Fatıma'ya başvurdular; onu Peygamber'e gönderdiler. Şöyle demesini istediler:

- "Karıların Tanrı için senden, Ebubekir'in kızı (Aişe) konusunda (kayırmayı bırakıp) adaletli davranmanı istiyorlar.

Fatıma'nın Aracılığı da Bir Sonuç Vermiyor:

Fatıma da Peygamber'le konuşup kadınların dediklerini ilettiler. Peygamber'se şöyle karşılık verdi:

- "Kızcağzım (sevgili kızım)! Benim her sevdiğimi sen sevmez misin?

Fatıma karşılık olarak:

- "Evet!"

Peygamber:

- "Öyleyse sen de Aişe'yi sev!"

Karılar, Zeyneb'i Araya Koyuyorlar

Fatıma, dönüp karılara anlattı durumu. Karılar ona, "Git de bir daha söyle Peygamber'e!" dedilerse de, Fatıma, Peygamber'e bu konuda bir daha gitmeye yanaşmadı.

Aynı karılar bu kez, Peygamber'e, Zeyneb Bint Cahş'ı gönderdiler. Peygamber'in yanında benim nasıl bir yerim (değerim) varsa, Zeyneb'in de buna benzer (yüksek) bir yeri vardı. Zeyneb gitti, sert çıkışta bulundu Peygamber'e. Ve şöyle dedi:

- "Karıların, Ebu Kuhafe Oğlu'nun (Ebubekir'in) kızı (Aişe) konusunda Tanrı için senden adaletli davranmanı istiyorlar!"

Zeyneb'le Aişe'nin Kavgalı Tartışması

(Hadisin bundan sonrası Aişe'nin değil; ravinin, yani aktaranın. -T.D.)

Zeyneb, (bir yanda) oturmakta olan Aişe'ye duyuracak kadar sesini yükseltti ve ona sövdü.

Peygamber'se konuşup karşılık verecek mi diye Aişe'ye bakıyordu. Aişe sonunda konuştu ve Zeyneb'e

karşılık verdi. Sonunda Zeyneb'i susturdu. Aişe'nin anlattığına göre: Peygamber de öylece Aişe'ye bakıyordu. Ve şöyle dedi:

- "Elbette ki baskın gelecek! Çünkü Ebubekir'in kızıdır o!" (14)

Bu uzun hadis şunları açıkça ortaya koyuyor:

- Muhammed, Aişe'ye ayrıcalıklı davranıyordu.

- Muhammed, araya kimler girerse girsin, karılarının kendisinden istediği "adalet"i vermemişti. Oysa Nisa Suresi'nin 4. ayetinde "çok karılılık"ta "adaletli davranmak gerektiği" bildirilmiştir.

- Muhammed'in toplayıp kendisine karı yaptığı kadınlar, pek "huzurlu" değillerdi. Aralarında da "hizibleşme" olmuştu.

- Muhammed, önce oğulluğu Zeyd'in karısıyken, sonra kendi karıları arasına kattığı Zeyneb'e de büyük önem ve değer veriyordu. Ne var ki, yine de, kavgalı tartışmada Aişe'nin ona baskın gelmesi karşısında üstünlüğünü düşünüyor ve bunu, babasının üstünlüğüne, yani Ebubekir'deki üstünlüğe bağlıyordu.

Aişe'yi, Muhammed çok küçükken karı yapmıştı kendisine.

49 yaşındaki Adam (Muhammed), 6 Yaşındaki Bir Çocuk (Aişe) ile Evleniyor

Yine Aişe'nin kendisinin anlattığını dile getiren bir hadis:

Bu hadisin başında, Aişe aynen şöyle diyor:

- "Peygamber benimle evlendi; BEN O SIRADA 6 YAŞINDAYDIM." (15)

Evet, bir yanda 49 yaşındaki Muhammed, öbür yanda 6 yaşındaki Aişe. Evleniyorlar.

Muhammed'le evlendiği zaman Aişe'nin 6 yaşında olduğunun İslam dünyasında, tüm Müslümanlarca kabul edilmesi zorunlu. Çünkü bunu anlatan "hadis", tartışmasız "sağlam (sahih)" kabul edilir. Bu hadisi, İslam dünyasında en sağlam olarak benimsenegelmiş olan Buhari'nin ve Müslim'in "e's-Sahih"lerinde de buluyoruz.

Anlatıldığına göre, "evlilik" gerçekleşiyor" ama yine de 3 yıl kadar "zifaf" (yani gerdeğe girme, cinsel birleşme olayı) gerçekleşmiyor. Bu süre geçtikten sonra oluyor "zifaf".

Aişe 9 Yaşındayken, 52 Yaşındaki Muhammed'in Koynuna Veriliyor

"Hadis"i izleyelim. Aişe anlatıyor:

- "Ve ben dokuz yaşındayken benimle gerdeğe girdi.

Medine'ye göçmüştük. Haris İbn Hazrec oğullarına konuk olduk. O sırada sıtmaya yakalandım. Saçlarım döküldü. Saçlarım yeniden geldi; bölükler oluştu. Annem Ümmü Ruman bana geldi. Arkadaşlarımla birlikte salıncakta (ya da tahterevallide) sallanıyorduk. Annem beni çağırdı. Yanına gittim. Benden ne istediğini bilmiyordum. Elimi tuttu (Alıp götürdü.). Evin kapısına gelince durdurdu. Soluk soluğa kalmıştım. Sonunda soluğum biraz yatıştı. Annem, sonra biraz su alıp yüzüme, başıma değdirdi. Sonra beni eve soktu. Bir de baktım ki birtakım Medineli kadınlar. Evdeler. Bana şöyle demeye başladılar:

- "Hayırlı, bereketli olsun. İyi şanslar.

Annem beni bu kadınlara teslim etti. Bunlar benim saçımı başımı yıkadılar, beni güzel bir biçimde hazırladılar. Peygamber'le birden karşılaşmaktan başka hiçbir şey beni korkutmamıştı. Kadınlar, beni ona teslim ettiler. Ve ben o sıralar 9 yaşındaydım." (Bkz. aynı hadis kaynakları)

Bu hadisten çıkan kimi sonuçlar da şöyle özetlenebilir:

- Muhammed'le Aişe evlendiklerinde üç yıl geçmeden cinsel ilişkide bulunmamışlardır.

- Evlendiklerinde Aişe 6 yaşında, cinsel ilişkide bulduklarındaysa 9 yaşında bulunuyordu.

Muhammed'se bu evlenme sırasında 49, gerdeğe girdiğinde 52 yaşındaydı.

- Aişe, Muhammed'in koynuna verilmek üzere götürüldüğünde, salıncakta sallanıp oynayan bir oyun çocuğuydu. Yani Muhammed, o yaşında, böylesine bir çocukla cinsel birleşimde bulunmuştu.

Bunu, sağlam hadis kaynaklarında bulunan sağlam hadisler anlatmasa, İslamcı kesim, "yalan, iftira" diye niteleyecektir.

- Aişe, gerdek odasında Muhammed'le karşılaşınca -kadınlar tarafından teslim edilmiş olsa bile- korkmuştu.

Bir Kız 9 Yaşında Geldiğinde, İslam Hukukunda "Şehvet Konusu (Müştehat)" Oluyor

Aişe 9 yaşındayken Muhammed'in koynuna sokulmuş olunca, İslam hukuku bundan bir sonuç çıkarıyor: "9 yaşındaki bir kız, müştehat (şehvete konu olabilecek çağda) sayılır." diyor. Ve bu nedenle de 9 yaşındaki bir kızla evlenilebileceğini bildiriyor. (16)

Aişe, Muhammed'in karısıyken büyüyecek ve 18-19 yaşına geldiğinde de Muhammed'in ölümü üzerine, kimi kumaları gibi, çok genç yaşta dul kalacaktır. Ve hiçbir erkekle evlenmemeye "mahkum" edilerek... Muhammed'in karıları, müminlerin anaları sayıldığı için...

Hadislerde Aişe konusunda bir "iftira" dan ("ifk") söz edilir. Ve bu arada bir olay anlatılır:

Aişe'nin Kaybolan Kolyesi ve Safvan:

Muhammed, Mustalıkoğulları'na karşı gece baskını için yola çıkma hazırlığında. Yıl, Miladi 627. Bu sırada Muhammed, Aişe'yi de yanına almıştır. Aişe -9 yaşındayken Muhammed' in koynuna verildiği tarih, eğer Hicri şevval ya da zilkade 1 / Miladi Mayıs ya da Haziran 623 ise- 13 yaşındadır daha. Aynı gece, baskının sonucunda, tutsaklar arasında güzelliğiyle göze çarpacak ve başkasına düşmüşken alınıp Muhammed in koynuna verilecek olan Cüveyriyye'yle aynı (yani 13) yaşta. Devenin üzerinde kapalı bir yer ("mahmil"); Aişe de içinde. Gidilir; baskın yapılır, elde edilecekler elde edilir ve dönüş başlar. Gidiş Medine'ye doğru. Derken bir konak yerinde biraz kalınır. Gecenin bir kesimi. Bir süre sonra kalkıp yola koyulmaya yöneliş. Tam bu sırada bir şey olur: Aişe, tuvalet ihtiyacı için birlikten ayrılır. Ayrılışını haber verse olmaz mıydı? Olurdu, ama kimseye haber vermemiş işte. Tuvalet ihtiyacını giderdikten sonra döner; ama bir terslik: Göğsünü yokladığında, kolyesini bulamaz ve kopup düştüğünü anlar. Geri dönüp gerdanlığını aramaya koyulur. O sırada Aişe devesinin üzerindeki kapalı yerinde bulunuyor sanıldığı için herkes habersizdir ve birlik uzaklaşıp gitmiştir. Aişe, kolyesini bulur; ama işte o saatlerde, yolda yapayalnızdır. Konaklandığı yere gelir, orada bekler. Gelsin götürsünler diye... Beklerken uyku bastırır ve uyur. Ve bu sırada Muattal Oğlu Safvan arkadan gelmiş, Aişe'yi görünce de şaşırmıştır. Şaşkınlığını anlatan sözler. Onun bu sözlerine de Aişe uyanır. Safvan, Aişe'yi devesine bindirir. Yola koyuluş. En sonunda, bir konak yerinde birliğe ulaşırlar. Bu sırada da dedikodular başlar... Aişe'nin kendi anlattığına göre gerçek bu. (17)

Olayda Akla Gelen Sorular:

- Aişe tuvalet ihtiyacı için ayrılıp giderken kimseye neden haber vermemiştii? Eğer bunun nedeni, çocuk yaşta oluşu idiye; bu yaşta oluşu biri tarafından kandırılmaya da elverişli değil miydi?

- Aişe ayrılıp giderken o denli insan içinde nasıl olmuştu da kimse görmemişti? Gören olmuştuysa, dönüşü neden izlenmemiştii? Döndüğü görülmedikçe, "dönmüş; mahmil'ine girmiştir!" yargısı nasıl oluşmuştu?

- Hadiste belirtildiğine göre, Aişe'nin deve üzerindeki "hevdec"ini (mahmil) indiren, sonra yine yükleyenler ve Aişe'ye "hizmet edenler" vardı. (Hadis'e aynı kaynaklarda bkz.) O "hevdec", dinlenme yerinde deveden indirildiğine göre, sonra deveye yüklenirken içinde Aişe var mı, yok mu diye niçin bakılmamıştı? Hizmet edenler bakabilirlerdi.

- Yine hadiste belirtildiğine göre, "hicab" yani erkeklere karşı "örtünme, perde ardına geçip saklanma" gerektiren bir ayet hükmü bulunmadığı zamanlarda, Safvan, Aişe'yi görmüştü. (Hadise, aynı kaynaklarda bkz.) Yani Safvan'la Aişe birbirlerini tanıyorlardı. Bu "tanışma", ileri ölçülerde bir "anlaşma" ya varmış olamaz mıydı?

Aişe "Zina" ile Suçlanıyor

Aişe'nin Safvan'la yolda "neler yapmış olabileceği" üzerinde duruluyordu. Yoğunlaşan kuşku. Dedikodular alıp yürümüştü. Son derece yaygın bir duruma gelmişti giderek.

Muhammed' in bile Aişe'ye karşı olan her zamanki tutum ve davranışında bir değişme olmuştu.

Aişe diyor ki:

- "Medine'ye gelince ben bir ay hastalandım. Meğer o sırada, iftiracıların dedikoduları dolaşmış. Hastalığımda beni işkillendiren bir şey oldu: Peygamber'de, her hastalığımda gördüğüm ilgiyi, inceliği artık göremiyordum. Yalnızca gelip selam veriyor ve 'Nasılsınız?' diyordu, o kadar." (Hadis'e aynı kaynaklarda bkz.)

Aişe dedikoduları duyup öğrenince üzülmiştir. Hastalığı daha da artmıştır bunun üzerine. Muhammed'den izin alır ve babasının evine gider. Orada da, durumuna ilişkin "Tanrısal bir açıklama" bekler. (Bkz. aynı hadis)

Beklenen "Vahiy" Bir Türü Gelmiyor

Hadiste, bu olaya ilişkin "vahyin gecikmesi"nden söz ediliyor. Ve Muhammed, karısından, yani Aişe'den ayrı kalışından doğan soruna çözüm için yakın çevresini topluyor. Bunların içinde Ali de vardır. Ali, görüşünü şöyle dile getiriyor:

- "Ey Tanrı Elçisi! Tanrı dünyayı sana dar etmedi ya! Aişe'den başka da kadın var, kadın çok!" (Bkz. aynı hadis.)

Ali, gerçeği öğrenmek için Aişe'nin cariyesi Berire'nin tanıklığına da başvurulabileceğini söylüyor Muhammed'e. Muhammed bu tanıklığa başvurduğunda, cariyeye, "hanımı için iyilikten başka bir şey bilmediğini" söylüyor.

Muhammed sorup soruşturduğuna göre, belli ki adamakıllı "kuşkulu". Bu "kuşku", onun Aişe'ye söylediği yine aynı hadiste açıklanan şu sözlerden de çok açık biçimde anlaşılıyor:

Muhammed: "Aişe! Böyle Bir Suçun Varsa Tевbe Et!"

- "Aişe! Senin hakkında bana şöyle şöyle dedikodular geldi (Safvan'la ilişki kurduğundan söz ediliyor). Eğer bu suçu işlemedinse Tanrı seni aklayacaktır. Ama eğer işledinse bu suçundan dolayı Tanrı'ya yönel, tevbe et! Çünkü bir kul, suçunu boynuna alır ve tevbe ederse, Tanrı da onun tevbesini kabul eder."

Aişe, Muhammed'in bu sözlerine, babasının ve anasının karşılık vermelerini ister. Onlar karşılık vermeyince de, Muhammed'e kendisi karşılık verir sonucu sabırla bekleyeceğini söyler.

Ve Sonunda "Vahiy" Geliyor

Konuşmadan sonra Aişe, yatağına dönmüştür. Beklemede...

Aişe, kendisinin söylediğine göre, hakkında "Kur' an ayeti" ineneğini filan beklemiyordu. "Ben kim oluyorum ki Tanrı, Kuran'da benim sorunuma ilişkin ayet indirsin!" türünden açıklaması var Aişe'nin. Yine açıklamasına göre, beklediği yalnızca, "Muhammed' in rüya görmesi ve onun rüyasında aklanması". Ama beklediğinin ötesinde olur gelişme:

Muhammed her vahiyde olduğu gibi özel bir duruma girmiştir. Daha sonra da konuya ilişkin "vahyin geldiğini" açıklar. Aişe'ye anası, kalkıp Muhammed'e teşekkür etmesini söyler. Ama Aişe bunu yapmaz; vahyi gönderen Tanrı olduğuna göre, Muhammed'e değil; O' na teşekkür etmesi gerektiğini belirtir. (Bkz. Aynı hadis.)

Aişe'nin "Zina" Etmediğine İlişkin "18 ayet" Birden İniyor

Onca (hadise göre bir ay) gecikmeden sonra "vahiy" gelmiştir. Hem de kimine göre "10 ayet", kimine göreyse "18 ayet" birden... (Bkz. Nûr Suresi, ayet 11-20. Buna göre toplam: 10 ayet. Ama tefsirlerde toplam: 18 ayet olduğu belirtilir.) (18)

Bu ayetler, birinci ve ikinci orijinaleri yakıldığı için Muhammed dönemindeki biçimini tam olarak bilemediğimiz (bunun için daha sonraki yazılara bkz.) Kur'an'ın bugünkünde, Nur Suresinde yer alıyor. Bu ayetlerde, "zina"yı kanıtlamak için "dört tanık göstermek gerektiği", bu gösterilmediği zaman iftira olacağı açıklandıktan (bkz. Nur Suresi, ayet 13) sonra, ad vermeden "iftira edenler" çok ağır biçimde kınanıyor.

İşte âyetlerden bir kesim (Diyanet'in resmi çevirisiyle):

- "Muhammed" in eşine o yalanı uyduranlar, içinizden bir gürûhtur. Bunu kendiniz için kötü sanmayın. O, sizin için hayırlı olmuştur. O kimselerden her birine, kazandığı günâh karşılığı, cezâ vardır. İçlerinden elebaşılık yapana ise, büyük azâp vardır. Onu işittiğiniz zaman; erkek, kadın mü'minlerin, kendiliklerinden hüsn-ü zanda bulunup da: 'Bu apaçık bir iftiradır!' demeleri gerekmez miydi? Dört şahid getirmeleri gerekmez miydi? İşte bunlar, şahid getirmediğe Allah katında yalancı olanlardır. Allah'ın dünyâ ve âhirette size lütuf ve merhameti olmasaydı o kötü sözü yaymanızdan ötürü, büyük bir azaba uğrardınız. Onu dilinize dolamıştınız. Bilmediğiniz şeyleri ağzınıza alıyordunuz. Onu önemsiz bir şey sanıyordunuz. Oysa Allah katında önemi büyüktü. Onu işittiğinizde: 'Bu konuda konuşmamız yakışık almaz. Hâşâ, bu, büyük bir iftiradır.' demeniz gerekmez miydi?' (Nûr Suresi, ayet 11-16.)

Yine Sorular

1) 12. ve 13. ayetlerde, Aişe konusunda söylentiler çıktığında bu söylentileri duyanlar, "Bu, apaçık bir iftiradır. Bu, büyük bir iftiradır." demedikleri için kınanıyorlar. Ayetlerin bu kınaması, Muhammed'in yakın çevresini, hatta kendisini de içine almıyor mu? Çünkü onlar da "açık bir iftira, büyük bir iftira" olduğu kanısını taşıyorlardı.

- Ali'yi ele alalım: Böyle bir kanıyı taşımadığı için, Muhammed'e Aişe'yi boşamayı önerdiği anlamına gelen sözler bile söylemişti.

- Muhammed'in kendisini ele alalım: Böyle bir kanıyı (iftira olduğu kanısını) taşımadığı içindir ki, Aişe'ye, eğer ileri sürüldüğü gibi bir suç işlediyse, bundan dolayı "tevbe" etmesini önermişti.

2) Ayrıca, kimsenin elinde herhangi bir kanıt bulunmadan, "iftira" olduğu konusunda kesin bir yargıya varması nasıl beklenebilir? Kuşkusuz "kanıt" bulunmadığı için "zina" suçunun işlendiğine de yargıda bulunulamaz. Ama tersine bir kanıya varmadılar ve "iftiradır" hem de "apaçık bir iftiradır, büyük bir iftiradır" demediler diye insanlar nasıl kınanabiliyor?

3) Ayetlerden ve kimi "rivayet"lerden anlaşıldığına göre; Aişe konusunda dedikoduları yayanlar, yalnızca "münâfıklar" da değildi:

- 14. ayeti ele alalım: "Allah'ın dünyâ ve âhirette size lütuf ve merhameti olmasaydı, o kötü sözü yaymanızdan ötürü, büyük bir azaba uğrardınız." deniyor. Demek ki, "o kötü sözü yayanlar" için Tanrı'nın "dünyâda ve âhirette lütuf ve merhameti" olmuştur. Bu durumda olanlarsa, "Tanrı katında kâfir" sayılan "münâfıklar" olamazlar. Yani bunlar, "münâfıklar"ın dışındaki Müslümanlardır.

- 11. ayette sözü edilen "elebaşı"nın kim olabileceği üzerinde durulurken, kimi rivayette bu kimsenin "münâfıkların başı Abdullah İbn Übey" olduğunu ileri sürerken, kimileri de buradaki anlatımın kapsamı içine, Muhammed'in ünlü şairi Hassan İbn Sâbit gibi önemli kişilerin de girdiğinden söz ediyor. (19)

Bunlara ne demeli?

4) Tanrı "vahiy"le açıklama yapacaktı da, bu açıklamayı daha önce, yani dedikodular oluşup yayılmadan niçin yapmadı? Neden "bir ay" bekledi de, başta Peygamber'i ve sevgili karısı olmak üzere herkesi üzdü? Gelişmeler neden böyle olmuştur?

5) Bir "zina"nın kanıtlanması için "dört tanık" istemek, gerçekçi bir yaklaşım mıdır?

Hadiste belirtildiğine göre; Aclanoğulları'nın ileri gelenlerinden Medineli Asım İbn Adyy'in ve aynı kabileden Uveymir'in Peygamber'den bir soruları olur:

- Bir adam, karısını bir adamla zina ederken bulsa ne yapmalı? Karısının tam karnı üzerinde bulsa? Eğer gidip dört erkek tanık bulmaya yönelirse, zina eden adam işini bitirip gidecektir!!! Dört tanık mı aramalı, yoksa...? (20)

Bu soru, "zina" için "dört tanık" isteniyor olmasından kaynaklanmıyor mu?

Yüzlerce İdamlığa Güzel Cüveyriyye İçin Beraat

Abdullah İbn Ömer anlatıyor:

- "Peygamber, Benu Mustalık üzerine gece baskını yaptı. Onlar ansızın yakalanmışlardı. Hayvanları da su başında sulanıyordu. Peygamber, savaşabilir durumda olanları öldürttü; çocuklarını da tutsak olarak aldı. O sırada Cüveyriyye'yi kendine seçti." (21)

"Cüveyriyye", "cariyecik" demek. Çok küçük yaştaydı o sırada, 13 yaşında. Asıl adı "Berre" iken, Muhammed'in el koymasından sonra bu adı almıştı.

Yıl 627. Muhammed, Mekke'yle Medine arasında el Mureysi denen su kaynağı kesiminde oturan Mustalıkoğulları (Benu Mustalık) kabilesine bir gece baskını düzenliyor. İsteddiği sonucu da elde ediyor. Yukarıdaki hadiste, Muhammed'in "savaşır durumda olanlarını" öldürttüğü anlatılıyorsa da, öldürülen yalnızca on kadar savaşçı. (22)

"Ganimet"ler, "tutsak"lar...

Ve tutsaklar arasında güzel Cüveyriyye. Mustalıkoğulları'nın başkanı Haris'in kızı. Şimdi "cariye" durumunda. Yani alınıp satılabilir nitelikte. Tecrid'in "mütercim"i Kamil Miras'ın anlattığı gibi, "tutsaklar bölüştürülürken o da, Sabit İbn Kays'ın payına düşmüştür." (23)

Ne var ki kız çok güzel. Üstelik de soylu.

Kız, bu durumundan yararlanmış mıdır? Yeterli bir kanıt yok. Ancak birden, hadiste de belirtildiği gibi, Muhammed'in onu kendine aldığını görüyoruz. Muhammed, kurtulmalığını vererek kızını alıp kendi karıları arasına katmıştı. Ve adından "zifaf" ...

Arkasından, "idamlık" durumunda olan herkese "beraat".

Muhammed Hamidullah şöyle diyor:

"...Birkaç saat sonra biz, düşmanın, Muhammed'in en yakın dostlarından biri haline geldiğini görmekteyiz. (...) Sonunda herkes, ganimetten eline geçen hisseyi red ve iade etmekte tereddüt geçirmedi. İKİ YÜZ AİLENİN BİRDEN, hiç beklenmedik bir şekilde hürriyetlerine kavuşturulmaları üzerine, Mustalık'lılar, kaybettikleri on savaşçıyı pek çabuk unuttular. Ve sonunda İslam'ı kabul ettiler." (24)

Bu durum karşısında, "Ey güzel ve aşk, sen nelere kadirsin!" demek yerinde olmaz mı?

Muhammed 56 yaşındaydı o sırada. Güzel körpecik Cüveyriyye'yi koynuna almak için hiç zaman yitirmemişti. Suyun yanında hemen kurulan meşin çadırında işini görmüştü. Karılarından Aişe de oradayken... Cüveyriyye ve Aişe aynı yaştaydılar. Medine'ye dönüşte de Aişe'nin kolyesi ve Safvan olayı meydana gelecektir. Acaba, Aişe Muhammed'den bir öğ almak istemiş miydi? Cüveyriyye'yi kıskanmış olarak...?

"Kurtulmalık"lar ödenmeden ve tutsaklar daha özgürlüklerine kavuşturulmadan bir şey olmuştur. Anılmaya, üzerinde durulmaya değer bir şey:

Muhammed, Tutsak Kadınların Irzlarına Geçilmesine İzin Veriyor

Ebu Said el Hudri'nin anlatmasıyla "tutsaklar arasında Arab'ın en nefis kadınları" bulunuyordu. (Bkz. Müslim, e's-Sahih, Kitabu'n-Nikah/125, hadis noç1438) Ve o baskını gerçekleştirmiş olan Müslümanların ağızlarının suyu akıyordu, güzel kadınları görürken. Hemen yatmak istiyorlardı. Yatmak istedikleri kadınlar, birer "cariye" durumuna gelmiş değiller miydi? Öyleyse Müslümanlara "helal" diler. Gerçi Muhammed'in, "Tanrı'ya ve ahiret gününe inanan bir kimse için, kendi suyuyla (menisiyle) başkasının tarlasını (başkasının cinsel ilişki kurduğu kadını) sulaması helal olmaz" dediği de aktarılıyor. Ve bu arada, "Tanrı'ya ve ahiret gününe inanan bir kimseye, başkasının menisinden temizlenmedikçe (istibra, fıkıhçılara göre bir ay içinde olur) hiçbir tutsak kadınla cinsel ilişki kurmak helal olmaz" diye de eklendiği belirtiliyor. (25) Ama çelişki yalnızca bu konuda değil ki...

Ebu Said el Hudri anlatıyor:

- "Peygamber'le birlikte Benu Mustalık Gazası'na çıktık. Ve Arap tutsaklarından tutsaklar elde ettik. O sırada kadınlar iştahımızı çektik. Bekarlık çok güç gelmişti bize o günlerde. Ve azil yapmak istedik.

İstiyorduk azil yapmayı. Ancak, “Peygamber aramızdayken ona sormadan nasıl azil yapacağız?” dedik ve gidip Peygamber’e sorduk. Peygamber de azil yapmamakta sizin için bir sakınca yoktur. (Yapabilirsiniz de, yapmayabilirsiniz de.) Ama bilin ki, kıyamet gününe değin meydana gelecek bir yavru, ne olursa olsun meydana gelir.” (26)

Kimileri, “azl”in ne demek olduğunu bilmedikleri için bu hadisin anlamını tam olarak anlamamışlardır.

“Azl” (azil), cinsel ilişki sırasında, erkeğin, meniye, kadının cinsel organına boşaltmadan çekmesidir. Yani, meniye kadınlık organının dışına boşaltmak.

Hadiste anlatılanın özeti şu:

Müslümanlar, ellerindeki “tutsak kadınlar”la cinsel ilişkide bulunmak istiyorlardı. Ama bir sorunları vardı: Ya çocukları olursa? İlişki kuracakları bu kadınlardan çocuk olsun istemiyorlardı. Tecrid “mütercim”i Kamil Miras, bu istememeyi şöyle açıklıyor:

“Bu suretle (yani meniye dışa boşaltmak biçiminde) esir kadınlara yaklaşmak istemeleri (şu yüzdendir): Yüklü (gebe) veya evlat anası kadınlar satılamazdı. Halbuki gazilerin paraya ihtiyaçları bulunduğundan satmak istiyorlardı.” (27)

Kısacası: Tutsak kadınların ırzına geçebilirlerdi “gaziler”. Ama bu işi yaptıktan sonra da “çocuk sorunu”yla karşılaşmak istemiyorlardı. Çünkü gerektiğinde bu tutsak kadınları satabilirlerdi. Buna bir engel çıkmamalıydı. “Azl”i bunun için istemiş ve Peygamber’e danışmışlardı. Peygamber de temelde bu kadınların ırzlarına geçilmesinde bir sakınca görmüyordu, buna izin veriyordu. “Azl”e gelince, bunda da bir sakınca bulunmadığını dolaylı olarak belirtiyordu.

Muhammed’in Marya ile Hafsa’nın Yatağında Yakalanması

Gün, Muhammed’in karlarından Hafsa’nın günüydü. O gün Muhammed, Hafsa’yla cinsel ilişkide bulunmak üzere kalkıp gider. Hafsa’nın odasına varır. Ama Hafsa’yı bulamaz. Tam o sırada da, bir zamanlar, Mısır Mukavkısı’nın kendisine armağan ettiği cariyelerden Marya (Mariye) ortaya çıkmıştır. O anda, Muhammed cinsel ilişki için tam hazırlıklıdır. Cariyeyi tutup yatırır Hafsa’nın yatağına. Ve işini görmeye başlar. Muhammed’in, cariyesiyle yatması doğal. Kuran da, karılarının dışında “cariye”leriyle de yatmasına olanak veriyor. (Bkz. Ahzab Suresi, ayet 50,52.) İşin bu noktası olağan olmasına olağan. Ne var ki “cariye”yi özgür (hurre) olan bir kadının, üstelik Ömer kızının, Hafsa’nın “yatağında” koynuna alıyor. İşte bu olağan değil. Terslik bu ya, o sırada Hafsa da çıkagelmiştir. Muhammed’in Marya ile ilişkisini görür. Bir süre kendine egemen olup kapıda bekler. Muhammed işini bitirmiştir. Hafsa tepkisini gösterir:

- “Tanrı Elçisi! Sen beni kötü duruma düşürdün, aşağıladın. Öyle bir şey yaptın ki, benzerini hiçbir karına yapmadın! Benim günümde, benim sıramda ve benim yatağında bir cariyeyi yatırıp yapıyorsun!”

Muhammed ne desin?

Sonra Muhammed’le Hafsa arasında şu konuşma geçer:

Muhammed: “Vallahi Billahi Marya ile Bir Daha Yatmayacağım!”

- Hafsa! Marya’yı kendime haram etsem de ona bir daha yaklaşmasan; bundan hoşnut olur musun?

- Evet!

Muhammed hemen ant içmiştir.

- Hafsa! Aramızda kalsın, bunu sakın kimseye söyleme, olmaz mı;?

- “Tamam!

Ne ki, Hafsa bu durumu Aişe’ye anlatır. (28)

Kimi aktarmaya göre de, Muhammed’in Marya’yla yakalanması Aişe’nin gününde olmuştur. Hafsa bunu öğrenmiştir. Muhammed ondan bu durumu kimseye söylememesini istemiş, bunu isterken de, “Marya’yı kendime haram ettim. Sana bir de müjdem var. Ebubekir’le Ömer, benden sonra ümmetin işlerini ele alacaklar (halife olacaklar).” Ama Hafsa, olayı Aişe’ye anlatır. (29)

Muhammed'in, Marya'yı kendisine "haram" etmesi, yani bu cariyeyle bir daha yatmayacağına ant içmesi üzerine ayetler gelir:

- "Ey Peygamber! Karılarını hoşnut edeceksin diye Tanrı'nın sana helal kılmış olduğunu kendine neden haram yaparsın? Tanrı 'Bağışlayan ve Acıyan'dır.'" (Bkz. Tahrim Suresi, 1. ayet. Bu ayetin, anlatılan Marya olayı nedeniyle geldiğine ilişkin hadisler ve yorumlar için aynı tefsirlere bkz.)

Bu ayetin ve bunu izleyen dört ayetin "iniş nedeni" olarak, bir "bal şerbeti öyküsü"nü içeren aktarmalar da var. Ama, her zaman, İslam'ın açıklarını kapatma çabaları gösteren Muhammed Ali Sabuni bile, ayetlerin, "Marya (Mariye) olayı" nedeniyle geldiğini anlatan hadisin açıklamasının daha doğru olduğunu savunur. (30)

Başka İslamcılarsa, İslam'ın durumunu kurtarmak amacıyla, buradaki ayetleri "Marya olayı"na değil; "bal şerbeti" öyküsünü içeren hadise bağlamayı daha uygun bulurlar. Kuşkusuz, zorlamalarla.

Muhammed, "Marya"la yatmayı sürdürmüştü; ondan bir oğlu olmuştu: İbrahim. Bu oğlan epeyce büyüdükten sonra ölmüştür.

Muhammed'in "Şehvet"inin Zeyneb'le Daha Doyurucu Bir Karşılık Bulması

Bir hadise göre, Muhammed nerede ilgisini çeken güzel bir kadın görse, hemen eve gider; Zeyneb'le yatardı. Böylece şehvetini giderirdi.

Cabir İbn Abdullah anlatıyor:

- "Peygamber bir kadın gördü; hemen Zeyneb'e gitti. Ki Zeyneb o sırada bir derisini ovup işliyordu. Peygamber hemen cinsel "ihtiyac"ını gördü. Sonra arkadaşlarının yanına çıktı. Ve şöyle konuştu:

- Kadın, şeytan biçiminde çıkar karşıya. Ve yine şeytan biçiminde dönüp gider. Bu nedenle sizden herhangi biriniz bir kadın gördü mü, hemen karısına gidip onunla yatsın. Çünkü bu (cinsel ilişki), o kişinin içindekini (kabaran şehvetini) söndürür." (31)

Bu hadiste açıkça ortaya çıkan şu:

- Muhammed, karılarının dışında da bir kadına "şehvetle" bakıyordu. Ve ilgisini çeken bir kadın gördüğünde "şehvete geliyor"du. Bu kimi ayetlerle de dile getiriliyor. Örneğin Ahzab Suresi'nin 52. ayetinde, karı almasına sınır getiriliyor. Sınır getirilirken, "(başka kadınların) güzellikleri seni imrendirse bile..." deniyor. Aynı hadise yer veren Gazali de, "şehvet"in önemini ve cinsel ilişkide bulunup rahatlamamanın sağladığı yararı uzun uzun anlatıyor. Bu arada da, Muhammed'in şehvetine ve gereksinimini nasıl karşıladığına geniş yer veriyor. (32)

- Muhammed için "kadın", erkeği her zaman baştan çıkaran bir "şehvet kabartan"dı.

- Muhammed gözünde kadın, her zaman "şeytan" görünümündeydi. (33)

- Çıkan bir başka sonuç da şu: Muhammed'e göre, bir kadın, cinsel ilişki kurmak isteyen kocasına karşı koyamaz, karşı koymamalıdır.

Muhammed'in bunu işleyen, öğütleyen, buyuran pek çok hadisi vardır. Bunlardan iki örneği burada görelim:

- "Bir adam karısını yatağına (cinsel ilişki için) çağırsa da, kadın yanaşmazsa, o sırada cinsel ilişkide bulunmazsa ve bu yüzden kocası geceyi öfkeli-sinirli olarak geçirirse, melekler o kadına, sabaha kadar lanet ederler." (34)

- "Bir adam karısını cinsel ihtiyacını gidermek için çağırdığı zaman, kadın hemen o çağrıya uymalıdır. Kadın, tandırda (fırında, ocakta) o anda iş görüyor olsa bile..." (35)

Asıl konumuza gelelim:

Muhammed'in, gördüğü yabancı kadının şehvet çekiciliği karşısında kalır kalmaz eve koşması ve cinsel ilişkide bulunmak için Zeyneb'i seçmesi ilginçtir.

Muhammed'in Zeyneb'i de Karıları Arasına Katmasının Öyküsü

Zeyneb Bint Çahş, Muhammed'in evlatlığı Zeyd'in karısıdır. Zeyd'i Muhammed kendisine "oğul" edindiği için herkes ondan "Muhammed'in oğlu (Zeyd İbn Muhammed)" diye söz eder.

Muhammed bir gün, Zeyd'i görmek için onun evine gider. Zeyd'i bulamaz, Zeyd'in karısı Zeyneb'le karşılaşır. Birden tutulur Zeyneb'e. Bir kadına Muhammed'in ilgi duyması, o kadının başka erkeğe -bu

erkek kocası da olsa- uygun olmaktan çıkması ve dolayısıyla Muhammed'in olması gerektiği sonucunu doğurmaktadır. Bu nedenle Zeyd durumu öğrenir öğrenmez Muhammed'e gidip konuşur:

- Karımdan ayrılmak istiyorum.
- Neden? Seni kuşkuya düşürecek bir şey mi yaptı?
- Vallahi hayır. Beni kuşkuya düşürecek hiçbir şeyi olmadı. Onun iyilikten başka bir şeyini görmedim.
- Öyleyse karını bırakma, Tanrı'dan kork!

Muhammed "karını bırakma" derken, gerçekte sevdiği Zeyneb'in boşanmasını istiyordu. İstiyordu ki Zeyd onu boşasın da kendisi alsın. Ama bu istediği ve sevgisini içinde gizliyordu.

İşte bunun üzerine, Ahzab Suresi'nin 37. ayeti gelir. (36)

"Tabakatu İbn Sa'd"da daha geniş yer alan bu aktarmayı, doğubilimciler ele alıp eleştiri konusu yapıyorlar diye, gerçekleri örtme ya da ters yüz etme pahasına da olsa İslam'ı kurtarma çabasına girişmiş görünenler "iftira" diye niteliyorlar. Bu öykü, yüzyıllar boyu "hadis" kitaplarında ve tefsirlerde yer alagelmış olduğu halde.

Şimdi ayete bakalım. Ayetin anlamı şöyle (Diyanet'in çevirisi):

"Ey Muhammed! Allah'ın nimet verdiği ve senin de nimetlendirdiğin kimseye, 'Eşini bırakma, Allah'tan sakın!' diyor; Allah'ın açığa vuracağı şeyi içinde saklıyordun. İnsanlardan çekiniyordun. Oysa Allah'tan çekinmen daha uygundu. Sonunda Zeyd, eşiyile ilgisini kestiğinde onu seninle evlendirdik. Ki, evlatlıkları eşleriyle ilgilerini kestiklerinde onlarla evlenmek konusunda mü'minlere bir sorumluluk olmadığı bilinsin. Allah'ın buyruğu yerine gelecektir." (Ahzab Suresi, ayet 37)

Bu ayette anlatılanlar:

1) Muhammed, Zeyd'e "karısını boşamamasını" söylerken içinde bir şey saklıyordu. Bunu da sonradan Tanrı açığa çıkaracaktı.

Muhammed'in içinde sakladığı neydi?

Yukarıdaki öyküye göre, bu sorunun iki karşılığı olabilir:

- Muhammed'in içinde sakladığı şey, Zeyneb'e olan aşkıyla birlikte, Zeyd'in onu boşaması ve kendisinin almasına olanak sağlanmasını istemesiydi.

Yukarıdaki öyküyü "uydurma ve iftira" diye niteleyenlerse; Muhammed'in içinde sakladığı ayette bildirilen şey için şu karşılığı veriyorlar:

- Onun sakladığı şey, yalnızca, Zeyd'in karısının boşanması ve onunla kendisinin evlenmesiydi.

Oysa bunlar hep iç içe şeyler. Çünkü Muhammed Zeyneb'e tutulmuşsa, kocasının onu boşamasını ve kendisinin almasını istemesi doğaldı. Bu yoldaki isteğini gizlemesiyle aşkını da gizlemiş oluyordu.

2) Muhammed'in içindekini gizlemesine, insanlardan korkup çekinmesine yol açıyordu.

Peki bu korkuya, çekinmeye yol açan neydi? Yani Muhammed, içindekini açığa vurduğu zaman insanların ne yapacaklarını düşünüyordu ki, onun korkusunu taşıyordu?

Bu soruya şu karşılık veriliyor:

- Muhammed, evlatlığının karısını almaya kalkıyor diye dedikodu yapılmasından çekiniyordu. Çünkü gelenek, böyle bir duruma elverişli değildi. Evlatlığın karısıyla evlenmek çirkin karşılanırdı. (37)

Öyküye göre şu karşılık da verilebilir:

- Muhammed, hem Zeyd'den, hem de öteki insanlardan çekiniyordu. Başkasının, üstelik de "evlatlığı"nın karısına göz koyduğu için... Bir süre bu nedenle durumu açığa vurmamıştı. Ama sonra, "ayetin gelişi" sorunu çözmüştü.

3) Muhammed'in, evlatlığından boşanan Zeyneb'i alması, bu yönde herkese bir kapı açmasına yöneliktir.

Ayette ileri sürülen gerekçe bu. Yani, herkes evlatlığının boşanan karısıyla rahat evlenebilsin diye Muhammed'in Zeyneb'le evlendirildiğini açıklıyor.

Bu açıklama karşısında da bir soru beliriyor:

- Bu evlilik olmadan da soruna çözüm getirilemez miydi? Örneğin, bir ayetle, herkese böyle bir yola gitmenin "helal" olduğu bildirilirdi; sorun kalmazdı. Neden bu çözüm yolu seçilmedi de, ille de Muhammed'in Zeyneb'le evlendirilmesi gerekli görüldü?

Bu sorunun karşılığı yok.

Muhammed ve Güzel Safiyye

Yıl, 628. Diyanet'in yayınlarından "Tecrid" in "mütercim" i Kamil Miras'ın anlatımıyla "güzel bir vahanın ortasında kurulmuş olan Hayber Kasabası"nın görülebilen "en nefis hurmalıkları"ndan yüzlercesi Muhammed'in buyruğuyla kesilmişti. "Tanrı'nın buyruğudur." diye. Her zaman olduğu gibi... İşte Kuran ayeti (eviri Diyanet'in):

- "İnkarcı kitap ehlinin yurtlarında hurma ağaçlarını kesmeniz veya onları kesmeyip gövdeleri üzerinde ayakta bırakmanız Allah'ın izniyledir. Allah, yoldan çıkanları böylece rezilliğe uğratar." (Haş Suresi, 5. ayet) Bu ayet, Muhammed'in Benu Nadir'in hurmalıklarını yaktırmasına yöneltilen eleştirilere cevaptır. (38)

"Hurma soykırımı"yla birlikte "insan soykırımı" da yapılmıştı. Özellikle Yahudilerin yerleşim bölgelerinde. Bunlardan biri de Hayber'de gerçekleştiriliyordu.

Hayber'in birçok "kale"si vardı. Bir buçuk aya yakın bir süre içinde, Yahudilerin kendi ilerinden gelip Muhammed'den güvence alan kimi hainlerin yardımıyla "kale"ler bir bir düştü ve Müslümanlar kazanmış oldular. Kuran'ın Tevrat'tan aktarıma "Tanrı"sı "İsrailoğulları" nı, yani Yahudi toplumunu, "tüm toplumlardan üstün yaptığını" duyuruyor. (Bkz. Bakara Suresi, 47 ve 122. ayetler; Araf Suresi, 140. ayet) Ama "Hayber Savaşı"nda Yahudilere yardım etmemişti.

"Ganimet"ler, tutsaklar. Bunlar içinde de kadın ve ocuklar. Ağlaşmalar, sızlanmalar...

Ve bu arada, yakınlarıyla birlikte tutsak düşmüş olan Safiyye. Güzeller içinde bir başka güzel. Ne var ki acılar içinde... Yakınlarından kiminin kellesi gitmiş bu savaşta. Kimi de işkence altında... Babası, kafası kesilenler arasında, kocası ve kocasının kardeşi sorgulanıyor, işkence görüyor. Bir süre sonra ldrleceklerdir.

Safiyye'nin Ailesinden Kişiler İşkenceyle ldrlyor

Leoni Ceatani, "Muhammed, ihtimal ki güzel Safiyye'ye göz koymuş olduğu, zevcinden (kocasından) kurtulmak istediği için Kinane / İbn Rabi / İbn Ebi'l-Hukayt'ı celbetti; Ebi'l-Hukayk ailesinin meşhur mcevheratını teslim etmesini istedi..." dedikten sonra birtakım bilgiler aktarıyor. Bu bilgilere göre, gerek Kinane, gerekse kardeşi hazinenin yerini söylemiyorlar. Ama hazinenin bir kesimi sonradan bulunuyor. Ne var ki, Muhammed tümünü elde etme kararında. Başlıyor işkence ettirmeye.

Bu Kinane, Safiyye'nin kısa bir süre önce evlendiği kocasıdır. Bir süre sonra Muhammed'in koynuna sokulacak olan Safiyye'nin, kocası...

Ceatani, aktardığı bilgiler arasında şunları da yazıyor:

- "Kinane'ye, hazinenin bir kısmını başka bir yere saklamış olup olmadığını söyletmek için müthiş işkenceler yapıldı. Zübeyr İbnü'l-Avvam (sağlıklarındayken "cennetlik" oldukları bildirilmiş on kişiden biri), Peygamber'in emirlerini bizzat tatbik etti. Zavallının ağzından bir şey alamayınca, YANAN ODUNLARLA GÖĞSÜNÜ DELDİ. Ölecek durumdayken Muhammed İbn Mesleme'ye teslim etti. O da biraderi Mahmud'un intikamını almak için Kinane'nin ıstırabına nihayet verdi, onu öldürdü. Kinane'nin kardeşine de pek zalimane işkenceler yapıldı. (...) İki bedbaht Yahudi terk-i hayat eder etmez, Muhammed kadınları celbettirdi..." (39)

Caetani'nin bu yazdıkları kimi İslami kaynaklara da dayanıyor. Bununla birlikte ne ölçüde doğru ya da doğru olanların ne kadarını içine alıyor? Kesin bir şey söylenemez kuşkusuz. Ama şurası, İslam dünyasında en sağlam kabul edilen kaynaklarda da yer alıyor ki; Safiyye, Hayber Savaşı'nda e sonucunda aile üyelerini yitirmişti. Babasını, kocasını, kocasının kardeşini... (Karşılaştırmalar ve geniş bilgi için Prof. Dr. İlhan Arsel'in "şeriat ve Kadın" adlı kitabına başvurmayı öneririm.) Müslümanların elinde katledilmişti Safiyye'nin aile yeleri. Muhammed'in buyruğuyla... Ama şimdi bu Safiyye, aynı Muhammed'in karısı yapılacak ve yolda da koynuna sokulacak.

Muhammed, Safiyye'yi Dıhye'nin Elinden Alıyor

"Hadis"lerden aldığımız bilgiye göre:

Savaş sonrasında, Dihyetü'l-Kelbi adındaki delikanlı Arap Muhammed'e gelir; tutsak kadınlardan birini kendisine alması için ondan izin ister. Muhammed de, hadisi çeviren Kamil Miras'ın çevirisiyle; "Haydi git de bir cariye al!" diye karşılık verir. Ne var ki Dihye gidip Safiyye'yi alır. Bunu gören bir başka Arap hemen koşup Muhammed'e haber verir. Safiyye'nin Dihye'ye değil, Peygamber'e uygun olacağını söyler. Muhammed de Dihye'yi çağırır; başka bir cariyeyi almasını söyler. Dihye'ye verilen "cariye", Safiyye'nin kocasının kız kardeşidir. Muhammed, kendisine "karı" olmasının karşılığında Safiyye'yi "azad" eder. Yani "azad etmiş olma"yı, evlilikte verilmesi gereken "mehir" sayar. Yola çıkıldığında, bir yandan da "zıfaf" düşünülmektedir. Ümmü Seleym, Safiyye'yi hazırlar. Ve gece olunca da Muhammed'in koynuna koyar." (40)

Safiyye'yi Muhammed Neden Almıştı?

Bu soruya karşılık olarak ileri sürülenin özeti şu:

- Safiyye, soylu bir aileden geliyordu. Babası Benu Nadir kabilesinin başı, kocası da yine çok ileri gelenlerden biriydi. Bu nedenle onu, sıradan bir kimseye vermek uygun olmazdı. Yahudiler için bu, bir utanç konusu olurdu. En iyisi Peygamber'e karı yapmaktı. Bu yola gidildi.

Diyanet'in yayınları arasında yer alan Sahih-i Buhari Muhtasarı Tecdir-i Sarih Tercemesi'nde, 1612. hadisin "izah"ında Kamil Miras şöyle diyor:

- "Hazreti Safiyye, Huyay İbn Ahtab'ın kızıdır. Beni Nadir ve Beni Kurayza'nın en şerefli bir ailesine mensuptu. Haybet Yahudilerinin reisi Kinane İbn Rabi ile yeni evlenmişti. HER İKİ CİHETLE ASALETİ vardı. (...) Hayber reisinin gelini (karısı) ve Beni Nadir'in en şerefli bir aile kızı olan Safiyye'nin Dihye'ye verilmesi, YAHUDİLER İÇİN PEK ZİYADE ÂR'ı ve hacaleti (utanca) mucip olacağı beyaniyle itiraz edildi. Resûlu Ekrem (Peygamber) de Dihye'den istirdad (geri alıp) ve azâd ederek nikâhla kadınları arasına ithal etti."

Bu Gerekçede Mantık Var mı?

Gerekçe bu olunca, şu sorular sorulabilir:

- O "soylu", o "şerefli" denenler hep kılıçtan geçirilmemiş miydi? Geriye ne kalmıştı ki onlar için "âr (utanç)" söz konusu olsun? "Şerefli" olduklarından söz edilen Beni Kurayza'ya, o "Resûlu Ekrem" (Muhammed'in) arkadaşlarına uygulattığı korkunçluklar, işkence ve soykırım, benzeri ancak tarihin en ilkel dönemlerinin en ilkel insanlarınca görülebilir türdendi. Bütün bunlar, İslam'ın kendi kaynaklarından belgelerle sergilenebilir. Ama yeri burası değil. Burada, Muhammed'in "şehvet"i nedeniyle Safiyye'den söz etmektir konu.

Ama yine de, Prof. Dr. İlhan Arsel'in satırlarından bir kesimini buraya aktarmanın iyi olacağını düşünüyorum:

"Safiyye'nin Muhammed'e verilmesinin, Yahudilerin gönlünü kazanmakla ya da onların düşmanlık ve kinlerini yumuşatmakla da hiç ama hiç ilgisi yoktur. Çünkü Hayber Seferi, Hicretin 7. yılına rastlar. Oysa Muhammed, daha Hicretin ikinci yılından itibaren Yahudilere karşı düşmanlık siyasetine başlamış ve onları imha planları hazırlamıştır. Hayber seferine giriştiği tarihlerde, artık Yahudilerin kökünü iyice kazıma safhasındaydı. Benû Kaynuka, Benu Kurayza ve Benû Nadîr gibi, Medine'nin en ünlü Yahudilerini temizlemiş ve sıra Hayber Yahudilerine gelmişti..." (Arsel, bunu, "Şeriat ve Kadın"ın savunması için yazmış, ama yayımlanmamıştır. -T.D.)

- Muhammed Safiyye'yi Dihye'nin elinden alınca, bu kadının "kocasının kız kardeşi"ni vermişti ona. Aynı aileden olduğuna göre onun da "asalet"i vardı. Dihye'ye o nasıl verilebilmişti? O zaman "âr" olacağı düşünülmemiş miydi?

- Hepsini bir yana da; Muhammed, en yakınlarını, sevdiklerini öldürttüğü bir kadını (Safiyye'yi) o acılı gününde koynuna nasıl alabilmişti? Onunla nasıl sevişebilmişti? Bunun cevabı verilebilir mi? Safiyye o sırada, daha "körpe" denecek yaştaiken Muhammed 57 yaşındaydı.

Muhammed' in "şehvet"ini ve "Tanrı"sının bu "şehvet"e büyük önem verip kolaylıklar gösterdiğini anlatmak için, karılarını-cariyelerini tümüyle ve öyküleriyle sıralayıp anlatmaya gerek yok. Konu, bu kadar örnekle de anlaşılabilir. Amaç, bir gerçeği açığa çıkarmak. Ve gün ışığına çıkarılacak bu tür

gerçeklerle, insanlığın önündeki “tabu”ların yıkılmasında yararlı olabilecek bir katkı sağlamak. Daha ışıklı, daha güzel, daha özgür bir dünya için...

Muhammed’ in Neden Çok Karısı Vardı?

İslamcılara bakarsanız şöyle açıklanabilir:

- Peygamber, kimi kadınlara “acımişti” da o nedenle almıştı onları.

Önce bunun hiç olamayacağını, gerçeklerle hiçbir biçimde bağdaşmadığını belirtelim. Yoksul, çaresiz kadın mı toplamıştı Muhammed? Hangisi bu durumdaydı? O çağda, o yörelerde sayılamayacak kadar yoksul, çaresiz kadın vardı. Muhammed onların hangi birini alacaktı? Bu amaca yönelseydi başka çıkabilir miydi? Sonra “yoksul”un “çaresiz”in sorunu çözme yolu; onunla Muhammed’ in evlenmesi miydi?

-Peygamber, kimileriyle de “siyasi sebepler”le evlenmişti.

Bunu diyen İslâmçılara şunu sormak gerekir: Muhammed bir “Peygamber” idiyse, böyle “siyasi sebepler”e neden gerek duyuyordu? “Tanrı”nın yardımı yeterli değil miydi? Bu yardım yeterli değil miydi de, bir sürü kadın topladı? Hem de bir kesimi genç, körpe... Ve bu kadınları, kimseyle evlenmeleri mümkün olmayan birer “ebedî dul” olarak bıraktı kendisinden sonra. Bu kadınlar ondan sonra kimseyle evlenmemeye hükümlüydüler. Çünkü hepsi de “müminlerin anaları” olarak Kur’an’a geçirilmişti. (Bkz. Ahzab Suresi, 6.ayet) Bunlardan kimi, Âişe, Cüveyriyye gibi 18-19 yaşında “dul” kalmışlardı. “Çocuk yaşta dullar”. İleri sürülen “siyasi sebepler” bunu da mı gerektirmişti?

Muhammed’in çok karı ve cariye almasında, o dönemlerde, Araplarda geçerli olan neydiyse oydu etken: Cinsel istek ve onun gereği. En azından, başta bu geliyordu. “Bir taşla birkaç kuş vurmalar” da oluyordu kuşkusuz. Ama temel etkeni gözden kaçırmamak gerekir.

İslamcılar, “Peygamberimiz nefsanî arzularına göre davranmıyordu, hanımları da nefsanî arzularla alınmamıştı.” diye dursunlar; ayetler, hadisler ve de gerçekler ortada.

Muhammed, Cinsel İlişkilere Ne Kadar Zaman Ayırıyordu

O dönem Araplarında “şehvet”, “erkeklik gücü” en başta gelen bir özellikti. Bunu Gazali, İhyâ-i Ulumi’d-Din adlı ünlü kitabının “Kitabu Adabî’n-Nikâh” bölümünde uzun uzun anlatır. Bir dolu örnek verir. Ali’nin oğlu Hasan’ın bir alısta “dört karı birden” aldığını, sonra çok geçmeden bunları boşayıp yenilerini aldığını, Muhammed’e bu torunu anlatıldığında Muhammed’in: “O, yaratılıştan da huyda da bana benziyor!” dediğini, bu oğlanın, 200 kadar karı elden geçirdiğini anlatan bir hadise, Muhammed’in, “dünyanızdan bana üç şey sevdirdi” dedikten sonra bunlardan birinin de “kadın” olduğunu dile getiren bir başka hadisine ve daha nice hadislere, öykülere yer veriyor. (41)

Gazali, Felak Suresi’nin (Diyanet’in çevirisiyle): “Bastırıldığı zaman karanlığın şerrinden de O’na sığınırım, de!” anlamı verilen 3. ayetine “Ve sertleşip kalkmış olan zekerin (erkeklik organının) bu duruma geldiği zamanki bastırmasının şerrinden de Tanrı ya sığınırım, de!” anlamının verilebileceğini, bu anlamı İbn Abbas’ın verdiği; ünlü gizemci Cüneyd-i Bağdadi’nin (ölm. 910) “Yemeye, içmeye ne denli gereksinim duyuyorsam, cinsel ilişkiye de o denli gereksinim duyuyorum!” dediğini aktarıyor ve verdiği örneklerle “insanın rahatlaması için şehvetinin gereğini yerine getirmesinin önemini” anlatmaya çalıştığını belirtiyor. (42)

Muhammed’in çok karı alışına, kadınlara yönelişine de bu açıdan bakmak gerçekçi bir yaklaşım olur.

Hadislere baktığımız zaman, Muhammed’in “cinsel ilişki”ye ayırdığı zamanın, şaşılacak boyutlarda olduğunu görüyoruz. İşte bir hadis:

En’es anlatıyor:

- “Peygamber, 9 ya da 11 karısı varken, gecenin ya da gündüzün belli saatinde tümünü dolaşiyor ve HEPSİYLE cinsel ilişkide bulunuyordu.”

Enes’e soruluyor:

– “İyi ama, Peygamber buna güç yetirebiliyor muydu?”

Enes karşılık veriyor:

– “Evet. Biz aramızda, Peygambere 30 erkek gücü (şehveti) verildiğini konuşurduk.”

Bu hadis Buhari'nin e's-Sahih'inde de yer alıyor. (Diyanet'in bir yayınında görmek için bkz. Sahih-i Buhari Muhtasarı Tecrid-i Sarih Tercemesi, hadis no. 192)

Başka hadislerde de "Peygamber'in 40 erkeğinki kadar şehvetinin olduğu" belirtilir. Bunda bir abartma olduğu açık. Müslümanlar, Peygamber'in "şehvet"ini de "mucizeli" olarak göstermek istemişlerdir.

Muhammed'in "şehvet"i, ister sıradan, ister "farklı" olsun "ayet"ler ve "hadis"ler yönünden bakıldığında görülür ki "Tanrı"sı katında ayrıcalıklı.

Âişe'nin sözünde bu ayrıcalık, en çarpıcı biçimde dile geliyor:

- "Ma era rabbeke illa yüsariu hevake."

"Bakıyorum da Senin Efendi Tanrı'n (Rabb), senin şeyinin keyfi (hevâ) için koşuyor yalnızca!"

("2000'e Doğru" dergisi, 22 Mart 1987, yıl 1, sayı 12)

(Turan Dursun, "Din Bu - 2", sayfa 21-45 arası)

Kaynaklar:

1- Bkz. Buhari, e's-Sahih Kitabu't-Tefsir/33/7, Kitabu'n-Nikah/29; Diyanet Yayınları'ndan Tecrid, hadis no. 1721; Müslim, e's-Sahih, Kitabu'r-Rıda'/49, hadis no. 1464; İbn Mace, Sünen, Kitabu'n-Nikah/57, hadis no. 200; Ahmed İbn Hanbel, 6/134, 158.

2- Ahmed Davudoğlu, Sahih-i Müslim Tercüme ve Şerhi, 7/402

3- Haydar Hatiboğlu, Sünen-i İbn-i Mace Tercümesi ve Şerhil, 5/495

4- Sahih-i Buhari Muhtasarı Tecrid-i Sarih Tercemesi, hadis no. 1721, çeviren Kamil Miras, Diyanet Yayınları'ndan.

5- Bkz. el-Müfredat, Heva.

6- Bkz. Aişe'nin sözünün yer aldığı, gösterilen hadis kaynakları. Ayrıca bkz. "Tefsir"leri örneğin Tefsiru'n-Nesefi, 3/309; Fahreddin Razi, e't-Tefsirü'l-Kebir, 25/221; Taberi, Camiü'l-Beyan, 22/20; Celaleyn, 2/111.

7- Bkz. aynı tefsir ve hadis kaynakları, örneğin Buhari, e's-Sahih, Kitabu Tefsiri'l-Kur'an/336; Müslim, hadis no. 1464; Tecrid, hadis no. 1721.

8- Bkz. F. Razi, 25/220

9- Bkz. F. Razi, 25/222

10- Bkz. Tefsirler, örneğin, Muhammed Ali Sabuni, 2/232

11- Bkz. Tefsirler, örneğin, F. Razi, 25/223

12- Bkz. Tirmizi, Sünen, Kitabu Tefsiri'l-Kur'an/24, hadis no. 3216.

13- Bkz. Buhari, e's-Sahih, Kitabu Tefsiri'l-Kur'an/33/7; Tecrid, hadis no. 1722; Ahmed İbn Hanbel, Müsned, 1/220, 225.

14- Bkz. Buhari, e's-Sahih, Kitabu'l-Hibe 8; Tecrid, hadis no. 1130; Müslim, e's-Sahih, Kitabu Fada'il's-Sahabe/83, hadis no. 2442.

15- Bkz. Buhari, e's-Sahih, Kitabu Menakibi'l-Ensar/44; Tecrid, hadis no. 1553; Müslim, e's-Sahih, Kitabu'n-Nikah/69, hadis no. 1422

16- Bu fıkıh hükmünü görmek için bkz. Muhammed Ali Tehanevi, Keşşafu Istılahatü'l-Fünun, 1/788.

17- Bkz. Buhari, e's-Sahih, Kitabu's-Şehadat/15; Kitabu'l-Meğazi/34; Tecrid, hadis no. 1151; Müslim, e's-Sahih, Kitabu't-Tevbe/56, hadis no. 2770

18- Bkz. Nesefi, Tefsir, 3/134; F. Razi, e't-Tefsirü'l-Kebir, 23/173.

19- Bkz. Taberi, Camiü'l-Beyan, 18/69-70; F. Razi, 23/174; Tefsiru'n-Nesefi, 3/134.

20- Hadisi ve soruyu çeşitli biçimiyle görmek için bkz. F. Razi, 23/164; Buhari, e's-Sahih, Kitabu Tefsiri'l-Kur'an/24/1; Tecrid, hadis no. 1716; Ebu Davud, Sünen, Kitabu't-Talak/27, hadis no. 1716; Ebu Davud, Sünen, Kitabu't-Talak/27, no. 2245.

21- Bkz. Buhari, Kitabu'l-İtk/13; Tecrid, hadis no. 1117; Müslim, Kitabu'l-Cihad/1, hadis no. 1730; Ebu Davud, Sünen, Kitabu'l-Cihad/100, hadis no. 2633.

- 22- Birçok kaynağı bir arada görmek için bkz. Leoni Caetani, İslam Tarihi, çeviren Hüseyin Cahit, İstanbul, 1925, S.145-146
- 23- Bkz. Sahih-i Buhari Muhtasarı Tecrid-i Sarih Tercemesi, 1117 numaralı hadisin "İzah"ı.
- 24- Bkz. Prof. Dr. Muhammed Hamidullah, İslam Peygamber'i, çeviren Prof. Dr. Salih Tuğ, İstanbul, 1980, 1/264.
- 25- Ebu Davud, Kitabu'n-Nikah/45, hadis no. 2158.
- 26- Bkz. Buhari, e's-Sahih, Kitabu'l-Itk/13; Tecrid, hadis no. 1596; Müslim, e's-Sahih, Kitabu'n-Nikah/127, hadis no. 1438; Ebu Davud, Sünen, Kitabu'n-Nikah/49, hadis no. 2170.
- 27- Bkz. Diyanet Yayınları'ndan Tecrid, 1596 numaralı hadis, not:1.
- 28- Bkz. Taberi, Camiü'l-Beyan, 28/102.
- 29- F. Razi, 30/41, 43.
- 30- Muhammed Ali Sabuni, Safvetu't-Tefasir, 3/406-407.
- 31- Müslim, e's-Sahih, Kitabu'n-Nikah/9-10, hadis no. 1403; Ebu Davud, Sünen, Kitabu'n-Nikah/44, hadis no. 2151; Tirmizi, Sünen, Kitab'r-Rıda/9, hadis no. 1158
- 32- Bkz. Gazali, İhya-i Ulumi'd-Din, Arapça, 2/27-29.
- 33- Muhammed'in kadını şeytan görmesine ve genel olarak kadına bakışına ilişkin örnekleriyle geniş bilgi için, Prof. Dr. İlhan Arsel'in "Şeriat ve Kadın" [Kaynak Yayınları] adlı, son derece değerli kitabına bkz.
- 34- Bkz. Buhari, e's-Sahih, Kitabu Bed'il'halk/7; Tecrid, hadis no. 1337; Müslim, e's-Sahih, Kitabu'n-Nikah/120-122, hadis no. 1436; Ebu Davud, Sünen, Kitabu'n-Nikah/42, hadis no. 2141.
- 35- Bkz. Tirmizi, Sünen, Kitabu'r-Rıda/10, hadis no. 1160.
- 36- Bkz. Taberi, Camiü'l-Beyan, 22/10-11.
- 37- Bkz. Muhammed Ali Sabuni, Safvetu't-Tefasir, 2/527-528 ve öteki tefsirler.
- 38- Bkz. Buhari, e's-Sahih, Kitabu'l-Cihad/154; Müslim, e's-Sahih, Kitabu'l-Cihad/10; hadis no. 1746; Ebu Davud, Sünen, Kitabu'l-Cihad/91, hadis no. 2615.
- 39- Bkz. Leoni Caetani, İslam Tarihi, çeviren Hüseyin Cihad Yalçın, İstanbul, 1925, s.123-124
- 40- Başta Buhari, en sağlam hadis kitaplarında da yer alan bu hadisi, Kamil Miras'ın çeviri ve "İzah"ını da görmek için bkz. Sahih-i Buhari Muhtasarı Tecrid-i Sarih Tercemesi, Diyanet Yayınları, Ankara, 1985, c.2, s.229-310.
- 41- Bkz. Gazali, İhya-i Ulumi'd-Din, Arapça, 28-29 ve diğerleri.
- 42- Bkz. age, s.27.